

La frase del dia

“No facilitarem la llista de treballadors públics que afecten 183 entitats vinculades a la Generalitat”

Oriol Junqueras, VICEPRESIDENT DEL GOVERN

Tribuna

Josep Vallverdú. Escriptor

Des-llenguats

Vidal Vidal contava que Josep Maria Castellet, en el discurs que va fer quan va rebre el *Premio Nacional de las Letras*, va matisar la frase del jurat, que l'exalçava per haver fet de pont entre les literatures castellana i catalana. Castellet va fer constar que si era un pont, era de direcció única, perquè a Catalunya tots llegim també en castellà a més a més de fer-ho en català i, en canvi, allà, la nostra manifestació lingüísticoliterària no és incorporada.

HI HA ESCOLES A CATALUNYA on, perquè els pares d'un alumne han acudit al jutge exigint que una assignatura sigui impartida en castellà a un seu fill, i havent el jutge emès sentència favorable, aquella assignatura es dona en castellà a tots els nens de la classe.

LES LLENGÜES DITES "REGIONALS", fora de la castellana, a Madrid i en quasi tots els altres territoris de la Pell de Brau no tenen validesa ni consideració, no desperten interès ni reben cap mostra de respecte. La Pell de Brau és una pell radicalment monolingüe.

L'EDUCACIÓ QUE REBEN els espanyols no valora el fet diferencial pertocant les llengües –ei, els catalans també vam ser educats en les mateixes directrius escolars úniques i uniformes, durant dos segles, sense que mai se'ns digués, a l'escola, que teníem una llengua pròpia. I això a casa nostra. Potser per això al segle XVIII Baldiri Rexach ja preconitzava l'ús de la llengua catalana a les classes.

NOSALTRES, QUE VAM COMENÇAR a anar a escola abans de la Segona República, trobàvem natural que els mestres se'ns adrecessin tothora en castellà.

La llengua a l'aula era el castellà: les lectures eren en castellà, els problemes aritmètics eren en castellà, els butlletins del col·legi, també. Semblava que tota cosa oficial calia vehi-

cular-la en aquella sonora llengua. El català el parlàvem molt majoritàriament, i una minoria d'alumnes el llegíem a *En Patufet*, de manera que si s'esqueia també l'escriuïem poc o molt. El castellà, però, era sagrat. Encara recordo com els Maristes, ens manaven llegir el *Quixot*: nosaltres, la mainada de nou anys, llegíem allò sense poder entendre la meitat de les coses que s'hi deien. I si ens feien llegir-ho en veu alta, el desgavell fonètic s'afegia a la confusió intel·lectiva.

AVUI A CATALUNYA el català l'aprèn tothom, és un progrés. I aquí sí que s'ensenya la varietat de llengües de l'Estat espanyol. Però fora de Catalunya es dedica una ratlla del llibre de llengua –una ratlla, o poc més– per informar que al territori de l'Estat existeixen també altres idiomes que el castellà.

EN UNA GIRA PROMOCIONAL de llibres juvenils, a la biblioteca escolar d'un poble manxec, el mestre, davant els alumnes, es va referir a mi com l'autor de *Polvorón*, la versió castellana de *Rovelló*, que els nens havien llegit. Ningú els havia dit que aquella novel·la originalment estava escrita en català, i quan jo els ho vaig anunciar no ho comprenien, no els cabia a la closca que un espanyol escrivís en una llengua estrangera. I en pronunciar jo uns mots en català a invitació del mestre, es donaven cops de colze i feien ganyotes.

AQUEST DESCONEIXEMENT de la realitat lingüística fa molt de mal, particularment als castellanoparlants, perquè no els acaba d'educar mai del tot. Només ajuda a perpetuar un estat de coses absurd. Però dins aquest univers de l'absurd hem viscut tant de temps...!

“Ningú els havia dit que aquella novel·la originalment estava escrita en català, i quan jo els ho vaig anunciar no ho comprenien, no els cabia a la closca que un espanyol escrivís en una llengua estrangera”

De set en set

Ignasi Riera

'Dèmens'

Nou poemari del barceloní del Guinardó Màrius Sampere, regal dels Innocents del 1928. Per a mi, és un poeta

del Besòs, que ens diu: “Hi ha tantes coses per acabar, que mai no és d'hora ni tard” i que ens revela que “la bruixa rodanxona parla en castellà. Potser té un *polvo*”, o que ens marca la nostra agenda de futur: “Germans, ximplets!, per què / no comenceu les coses pel final?”, per concloure amb una recomanació taxativa: “Germans, estúpids, / què feu, tan obedients?” Com que ens ha advertit que “des d'ara serà sempre”, el poeta Sampere em recorda el Price dels poetes del 1970 –amb curtmetratge agosarat de Pere Portabella– del qual celebràvem, als 25 anys, un *revival* al Palau de la Música Catalana. I aquest cop, home precisament amb sòlida formació musical, ell sí que hi era. I és que els seus poemes han marcat ritmes que no oblidem: *L'home o el límit*, *Poemes de baixa freqüència*, *Les imminències*, entre molts d'altres, sense oblidar la novel·la del 2010: *El gratacel*. ¿Puc confessar que no sabia ben bé què volia dir *Dèmens*, que no sé si vol dir 'desmesurat' o veí de múltiples 'demències', “o bé / surar / en confusió, o bé embolica / que fa fort...”? Ho preguntaré als editors de LaBreu Edicions, Marc, Ignasi, Ester i Clara, que han bastit –i ofert– una estimulant col·lecció de poesia, de prop de noranta títols, on pots trobar tant Francesc Garriga Barata com Paul Celan, Antònia Vicens o Víctor Obiols.

Per a mi, estri descatalogat del món del llibre, és un estimul comprovar que hi ha gent jove, i nova, que tenen la sàvia audàcia de renovar el món de l'edició catalana. Poden dir, amb Horaci: “*Exegi monumentum aere perennius.*”

Sísif

Jordi Soler

